

INLEIDING

Tom was een gewone jongen - meestal, tenminste. Hij was slim en dapper, en hij was dol op avontuur.

Zijn oma Bea was een gewone oma - meestal, tenminste. Ze was slim en dapper, en een beetje ondeugend. Ook zij was dol op avontuur. Dat was maar goed ook, want in de grond wroeten en ontdekken hoe mensen vroeger leefden, dat was haar werk. Oma Bea was namelijk **ARCHEOLOOG**.

De kat van oma Bea, Toby, hield niet van in de grond wroeten. Of van nat worden. Of van lege etensbakjes. Toby hield helemaal niet van avontuur. Vooral niet na wat er bij Toms vorige bezoek was gebeurd... maar dat is weer een ander verhaal.

Op een kille, regenachtige dag riep oma Bea Tom bij zich in haar werkkamer. Toby lag spinnend op zijn gele lievelingsdekentje bij haar op schoot.

'Wat is dat?' vroeg Tom, en hij wees naar iets glinsterends in haar hand.

'Dit is een munt uit de tijd van **HADRIANUS**,' antwoordde zijn oma. 'Hij was bijna tweeduizend jaar geleden keizer van het Romeinse Rijk. Toen hij op de troon zat, stond zijn gezicht op elke munt.'

'Wow! Mag ik hem even vasthouden, oma?' Oma Bea glimlachte ondeugend.

Tom stak zijn hand uit om de munt te pakken en... **SWOESJ!**

HET FORUM

Tom was in het oude Rome! Hij kon zijn ogen niet geloven. Hij stond op een soort marktplein vol mensen. Maar zijn oma en Toby waren nergens te bekennen.

Zijn oma zou hem nooit in zijn eentje terug in de tijd sturen, dus ze moesten hier zijn... maar waar? Op dat moment zag Tom een rode staart onder een kraampje verdwijnen.

Het Forum werd gebouwd door de koningen van Rome en veranderde door de eeuwen heen. Voor de bouw moest een moeras worden drooggelegd. Dat was vast een heel karwei!

Het Forum lag boven de **CLOACA MAXIMA**, een enorm riool. Dat moest het regenwater afvoeren, zodat de stad niet zou overstromen. Maar het werd ook gebruikt om het toiletwater van de **LATRINES**, de openbare toiletten, weg te spoelen. Op een warme dag was de stank van de latrines vast niet te harden!

ZIE JIJ...?

- Iemand die op de openbare toiletten zit te lezen
- Tom
- Twee ruziënde senatoren in paarse toga's
- Een gebroken kruik
- Toby de kat
- Een standbeeld zonder hoofd
- Iemand die een dutje doet

Het was een prachtige plek waar **PATRICIËRS**, priesters en kooplieden naast elkaar werkten. Er waren rechtbanken, tempels en winkeltjes. Hierdoor was dit plein een ontmoetingsplaats voor mensen van alle rangen en standen.

CIRCUS MAXIMUS

Tom rende achter Toby aan en struikelde over een geel dekentje. Dat had zijn oma vast laten vallen! Tom griste het van de grond en rende de heuvel op. Hij belandde in een arena vol Joelende mensen in kleurrijke toga's.

Om niet op te vallen sloeg Tom het dekentje om. Zijn oog viel op een bange kat. Dat moest Toby zijn!

Elke race bestond uit zeven rondes in het **CIRCUS**. Na elke ronde werden een bronzen ei en een bronzen dolfin van twee speciale zuilen weggehaald, zodat het publiek wist hoeveel rondes er nog te gaan waren.

In deze geweldige arena kon je kijken naar wagenrennen en allerlei spelen (**LUDI** in het Latijn), zoals gevechten met wilde dieren en gladiatorengevechten.

ZIE JIJ...?

- Een wagen die een wiel verliest
- Een gevallen helm
- Tom
- Een paard dat van de versieringen snoept
- Toby de kat
- Een menner met de verkeerde mantel
- Een koekjesverkoper

Wagenmenners waren altijd in het rood, blauw, groen of wit gekleed. De wagens werden getrokken door 2 tot 12 paarden.

In het Circus Maximus was er plaats voor meer dan 250.000 mensen. Dat zijn zo'n 4 uitverkochte voetbalstadions!

CAMPUS MARTIUS

Enmaal buiten rende Tom de volgende heuvel op. Het stikte er van de soldaten. Ze stonden in grote groepen en droegen zware, blinkende helmen en schilden. Oma Bea had een hekel aan vechten, dus hier zou ze vast niet lang rondhangen.

Op dat moment hoorde Tom gemiauw achter een muur van schilden. Wat haalde Toby nu weer uit?

CAMPUS MARTIUS betekent 'het veld van Mars' (de Romeinse oorlogsgod). Hier oefenden de Romeinse soldaten. Het veld werd ook gebruikt voor verkiezingen, de **CENSUS** (volkstelling) en feesten.

De soldaten werden **LEGIONAIRS** genoemd. Elk legioen van zo'n 5000 soldaten werd aangevoerd door een **LEGAAT**.

Elk legioen bestond uit 10 **COHORTEN**. Die waren onderverdeeld in eenheden van zo'n 80 soldaten. Iedere eenheid had een eigen hoofdman, een **CENTURION**.

De soldaten oefenden in verschillende formaties waarbij ze schouder aan schouder stonden, zoals de wigformatie en de **TESTUDO** (Latijn voor 'schildpad').

ZIE JIJ...?

- Een soldaat met maar één sandaal
- Een slaperige soldaat
- Tom
- Een soldaat die zijn zwaard verkeerd om draagt
- Een vogel die zit te broeden op een helm
- Een soldaat die stiekem iets eet
- Toby de kat

De **PRAETORIAANSE GARDE** was de persoonlijke lijfwacht van de keizer. Die van keizer Augustus bestond uit wel 4500 soldaten!